AVİM Yorum • No: 2014 / 71 • Ağustos

ERMENİ KİMLİĞİ VE 2015'LE GELENLER

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

2015e aylar kala Ermenistandaki ve Diasporadaki Ermenilerin faaliyetlerinin hız kazanmaya başladığı görülmektedir. Bu faaliyetler, 1915 vurgusuyla Anadoluda yaşayan halklardan sadece Ermenilerin kayıplar yaşadığı algısı yaratılmasına zemin hazırlamakta, o dönemde gerçekleşen ve tüm dünyayı etkisi altına alan trajediler ve savaşların, yaşanan kayıpların ve bugüne yansımalarının yarattığı etkiler tek yanlı bir şekilde yansıtılmaya çalışılmaktadır. 1915, öncesi ve sonrasıyla, Anadoludaki tüm halkların hafızalarında derin izler bırakmış, bu topraklar üzerinde yaşayanlar savaş zamanının karışıklığında elde avuçta yokken topraklarını, kültürlerini, değerlerini ve huzurlarını koruma mücadelesi vermek zorunda kalmışlardır. Kısacası 1915, Anadolu toprakları üzerinde yaşayan halkların acılarının yaşandığı bir yıldır. 2015'te de bir yüzüncü yıl anması söz konusu ise, 1. Dünya Savaşı'nın açtığı yaralar ve Çanakkale mücadelesi de unutulmamalıdır. Çünkü tarihin gerçekleri birbirinden bağımsız olarak düşünülmemeli, sebep-sonuç ilişkisi çerçevesinde coğrafi koşullar da göz önünde bulundurularak kapsamlı bir değerlendirme yapılmalı ve hem Türkiye'nin hem de Ermenistan'ın çabalarıyla adil bir tarih algısı yaratılmalıdır.

Ne yazık ki, 1965 yılından beri Ermenilerin süregelen algı yaratma çabası hedefine büyük ölçüde ulaşmıştır. Nitekim 1973 yılında başlayan Ermeni terörü zamanında bile, Başkonsolos Mehmet Baydar ve Konsolos Bahadır Demir Los Angelesta katledildikten hemen sonra Marsilyada Ermeni Soykırım Anıtı dikilmiş ve bu anıtın temelleri atılırken Fransız bakanlar hazır bulunmuşlardır. Dönemin gazeteleri ve köşe yazıları incelendiğinde gözlemlenen şudur ki, çok taze bir terör olayı yaşamış olan Türkiyeye başsağlığı mesajı göndermek bir yana, Ermeni propagandalarına destek vermeyi tercih etmişlerdir.

Ermeni diasporasının faaliyetleri bugün de son hızla devam etmektedir. Bu faaliyetler Ermenilerin acılarını ortaya koymaktan çok kültür ve kimlik inşası sürecinin sonucu olarak göze çarpmaktadır. "1915-2015" vurgusu, Ermenilerin Türk ve Türkiye karşıtı bir kimlik oluşturmaya yönelik propagandası olarak gözlemlenmektedir.

1915in tüm halklar için önem taşıyan bir tarih olduğunu belirtirken, 2015e çok az bir zaman kala, Ermeni diasporasının diğer faaliyetleri de ses getirmeye devam ediyor. Bu

faaliyetler son zamanlarda sinema sektöründe ön plana çıkıyor. Almanyada yaşayan Türk yönetmen Fatih Akının The Cut filmi önümüzdeki günlerde ses getirecek gibi görünüyor. Öyle ki, 1915in yüzüncü yılı arifesinde Venedik Film Festivalinde Altın Aslan ödülüne en yakın adaylardan biri olarak görülüyor. Film, Ermeni tehcirini konu alıyor ve filmin yönetmeni, Fatih Akın, parçası olduğu Türk toplumunun bu filmi izlemeye hazır olduğu görüşünde. Yani film daha baştan Türklerin hiçbir zaman dinlemeye hazır olmadıkları bir söylemi onların yüzüne vurma iddiasıyla karşımıza çıkıyor. Hâlbuki yönetmen Fatih Akın verdiği bir mülakatta filmin yapım aşamasında Wolfgang Gust and Taner Akçam gibi hâlihazırda tamamen Ermeni propagandasına hizmet eden yazarlardan etkilendiğini itiraf etmektedir.

Sinema sektörünün yanı sıra, edebiyat alanında da dikkat çekici gelişmeler yaşanmaktadır. Hatta bu eserlerin adlarının, örneğin Ali Bayramın kitabı, Arsine: Tehcirde Bir Ermeni Kızı, Nobel Edebiyat ödülü adaylığı için geçmesi Türkiye karşıtı yürütülen propagandanın yeni mecrası olması sebebiyle önem taşımaktadır.

Bu çalışmaların yanında, alışılmışın aksine bir propaganda yöntemi olarak, Ermenistan haber ajansı Armedia'nın Türklerin yardım ettiği Ermenilerin öykülerinin bir kitapta toplanması da gösterilebilir. Bu yöntemle "iyi Türk-kötü Türk" ikiliği yaratılmaya çalışılmaktadır. Soykırım olduğu kabul edilirse "iyi Türk", kabul edilmezse "kötü Türk" olunması fikrinin yerleştirilmeye çalışılması Ermeni propagandalarının bir diğer boyutudur.

Dünyanın dört bir yanındaki Ermeniler yüzüncü yıl hazırlıklarına son sürat devam ederlerken, tüm bu propaganda faaliyetlerine karşın, uluslararası alanda Türkiyenin adil bellek çağrısı olumlu yankı bulmaktadır. Örneğin, Avustralya Dışişleri Bakanı Julie Bishop, Avustralya dış politikasının Ermeni meselesini soykırım olarak tanımlamadığını ve ülkesindeki eyaletlerin bu yönde kendi dış politikalarını oluşturmaya çalışmalarının anayasaya aykırı olduğunu söylemiştir. Nitekim bu ifade de Avustralyanın hukuki yükümlülükleri ve Anayasa vurgusu yapıyor. ABDde de yakın zamanda Yüksek Mahkeme, eyaletlerin soykırımı tanıyan yasalar çıkarmasını ABD Anayasasına aykırı bulmuştu. Devam eden Ermeni propagandalarına karşılık, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) 17 Aralık 2013 tarihinde, Dr. Perinçekin İsviçrede yaptığı Ermeni iddialarına karşı beyanlarının düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamına girdiğini onaylayan bir karar almıştır. Söz konusu karara Ermeni propagandacıların ön ayak olmasıyla İsviçre itiraz etmiştir. Dava önümüzdeki aylarda yeniden görülecektir.

Utah Üniversitesi'nden Tal Buenos da, bilinenin aksine, Raphael Lemkin'in "soykırım" kavramının Ermenilerin durumu için üretilen bir kavram olmadığını ele alan bir yazı yazmıştır. Lemkin soykırım kavramını Ermeniler için üretmiş olsaydı dahi, bu, "soykırım yapılmamıştır" denilmesinin cezalandırılması durumunu meşru kılmaz; bu, ifade ve düşünce özgürlüğünün bireylerin elinden alınması demektir. Tal Buenos'un vurguladığı nokta şudur; Lemkin'in adının kullanılması çabası sonuç vermeyecektir. Söz konusu iddia yanlış bilgilendirmenin ve propagandanın ötesine geçemez. Hukuki haklılık esas

alınmalıdır. İnanıyoruz ki, davanın görüldüğü mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin korunması noktasında davayı sağduyu ile değerlendirebilecektir.

2015e henüz girmemişken, özellikle son 4-5 yıldır sürdürülen propaganda faaliyetleri Türkiye Cumhuriyetinin imajını uluslararası alanda sosyal, kültürel ve siyasi anlamda zedelemeye yöneliktir. Propaganda ile tarihsel gerçekliklerin, hukukun ve o dönemde yaşanan olayların tüm toplumlara etkisinin göz ardı edilemeyeceği dikkate alınmalıdır. Gözden kaçırılmamalıdır ki gerçeklerin çarpıtılması ve bu çarpık propagandaya verilecek uluslararası destek, Türkiye-Ermenistan arasındaki normalleşme sürecinin darbe almasına neden olacaktır. Her iki tarafın da bu süreçte, özellikle 2015te barışçıl ve yapıcı katkı yapmaları desteklenmelidir.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "ERMENİ KİMLİĞİ VE 2015'LE GELENLER." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2014 / 71. Ağustos 05. Erişim Kasım 10, 2026. https://mail.avim.org.tr/tr/Yorum/ERMENI-KIMLIGI-VE-2015-LE-GELENLER

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır